

NAMN ATT MINNAS:

BO SIEGBAHN

Illvilliga tungor brukar försäkra att Bo Siegbahn är en av Sveriges mest avundsvärda befattningshavare. Såsom på en gång byråchef i utrikesdepartementet och ledamot av riksdagen kan han lyfta rikligt tilltagna avlöningar från bägge institutionerna. Men inte nog med det. När man efterfrågar honom på utrikesdepartementet svaras det att han är i kammaren och när man efterfrågar honom i riksdagen svaras det att han är på departementet. För att i maklig takt flanera fram och tillbaka över Norrbro kan — bedyrar de illvilliga tungorna — Bo Siegbahn tillgodoräkna sig en ersättning av c:a 60 000 kr. om året. Där ser man, tillägger de smackande, fördelen av att vara diplomat och bli socialdemokrat.

Denna nidbild ger emellertid en alldeles missvisande uppfattning om modellen. Bo Siegbahn har varit socialdemokrat alltsedan studentåren och att han blev diplomat var nästan lika mycket av en slump som att han blev riksdagsman. Han är ingen opportunist, inte ens karriärist — vilket mycket tydligt visat sig den senaste tiden. Han är en fullkomligt hederlig person.

Jag skall aldrig glömma den dag jag gjorde Bo Siegbahns bekantskap, låt vara att det kanske mindre var hans förtjänst än Mont Blancs. Det var på sommaren 1936, då deltagarna i en internationell kurs i Genève efter en mer eller mindre vågsam promenad över La Mer de Glace öppnade

sina lunchkorgar i skuggan av Bosses du Dromedaire. Siegbahn hade stött till några veckor senare än vi andra och det var under denna utflykt jag först träffade honom. Han i sin egenskap av röd radikal och jag i min egenskap av svart reaktionär kom genast i gräl, ett gräl, som i vänskapliga former fortsatte kursen ut och sedermera pietetsfullt återupptagits när vi av och till träffats.

Jag fick redan den gången ett mycket bestämt intryck av honom, som jag i fortsättningen aldrig fått anledning att rubba: en högt begåvad, mycket spekulativ natur, envis och påstridig, med drag både av naivitet och fanatism, men absolut renhårig, lika ärlig som ivrig i sina övertygelser.

Bo Siegbahn, som föddes 1915, är son till den berömde fysikern professor Manne Siegbahn och följaktligen äldre bror till den likaledes berömde fysikern professor Kai Siegbahn. Det är inte otroligt att han i yngre dar kände sig något klämd mellan dessa bägge celebriteter och att detta bidrog till en viss villrådighet beträffande hans egen bana. Efter framgångsrika studier i nationalekonomi vid Uppsala universitet och Stockholms högskola beslöt han sig emellertid för att ägna sig åt utrikestjänsten och antogs till attaché såsom nr 1 i sin kull. Valet av yrke kunde förefalla något överraskande i betraktande av att hans utpräglat akademiska inriktning och tämligen sträva

och kantiga väsen, som knappast verkar vinnande vid ett flyktigt sammanträffande, inte tycktes predisponera för en diplomatisk karriär.

Det förefaller också som om han själv till en början varit tveksam om riktigheten i sitt beslut; i flera repriser har han varit verksam utanför den egentliga utrikestjänsten. Under Gunnar Myrdals tid som finansråd i Washington avdelades Siegbahn som ett slags sekreterare åt honom med uppgift att biträda honom vid utarbetandet av »Varning för fredsoptimism» — ett samarbete som inte lär ha slagit särskilt väl ut. Senare har han varit tjänstledig för fortsatta nationalekonomiska studier och handelspolitiska specialuppdrag, han har gästspelat i luftfartsstyrelsen, i folkhushållningsdepartementet under Karin Kock och har varit sekreterare i den s. k. långtidsutredningen. I flera av dessa sammanhang har han visat tendenser att göra sig obekväma genom en viss egensinnig självständighet, som varit ett förbud till dagens händelser. Bl. a. argumenterade han tidigt mot onödiga regleringar och för en mera liberal handelspolitik med en frimodighet, som bara hans simplaste avundsmän sökte förklara genom en hänvisning till att hans förtjusande franska hustru Colette samtidigt öppnat en bijouteri-affär i Stockholm.

*

Under sin tid i folkhushållningsdepartementet blev Siegbahn, som under Uppsala-åren varit en av de drivande krafterna i Laboremus, aktiv inom den socialdemokratiska tjänstemannarörelsen och gjorde också behjärtade insatser i Engelbreds socialdemokratiska förening. På så sätt kom han att ådra sig uppmärksamhet bland partikamraterna i ledningen för Stockholms arbetarkom-

mun och genom deras försorg placerades han som andre suppleant åt Gösta Elfving på en socialdemokratisk förstakammarvalsedel. Ehuru man i princip ogillade detta i UD, tog man saken kallt i förvissningen om att Siegbahns namn aldrig skulle bli på allvar aktuellt i sammanhanget. Men hast du mir gesehen! Elfving utnämndes till landshövding i Falun, en kalamitet som inte ens hans partivänner bland valbossarna tydligen räknat med, och avsåg sig mandatet. Närmast i tur stod borgarrådet Helge Berglund, men han ansåg sig på grund av sin arbetsbörda nödsakad att avstå — något som han, sedan hans socialdemokratiska kolleger välvilligt lättat denna börda, bittert lär ha ångrat.

Ändå mer torde man ha ångrat sig inom den s. k. utrikesledningen ty nu — det var år 1957 — blev Siegbahn plötsligt senator. Och inte nog med det utan en senator, som glömsk av all självbevaringsdrift hotade att intressera sig för utrikespolitik! Under sitt första riksdagsår höll sig Siegbahn tillbaka, men nu har han gjort allvar av sitt hot. Byråchefen Siegbahn har blivit icke blott diplomat och politiker i samma person, utan vad värre är diplomat och utrikespolitiker. Med illa dold bestörtning har hr Undén nödgats konstatera att ledningen av den utrikespolitiska debatten här i landet, som praktiskt taget legat nere sedan en viss artikel publicerades i denna tidskrift för snart tre år sedan, tagits av en av hans egna byråchefer, därtill på den politiska avdelningen och därtill på den ryska byrån!

Detta har skett genom två aktuella diskussionsinlägg, dels en artikel i Tiden om »Den svenska utrikespolitikens mål och medel», dels ett bidrag

i Per Edvin Skölds bok »Svenska atomvapen?». Eftersom dessa uppsatser utförligt återgivits i pressen finns här ingen anledning att referera ens deras — f. ö. i stort sett sammanfallande — huvudinnehåll. Men det har sitt intresse att fästa uppmärksamheten på vad det är Bo Siegbahn i sina inlägg framför allt kritiserar. Det är benägenheten att misstänkliggöra de borgerliga partiernas utrikespolitiska målsättningar. Det är böjelsen att speja efter uttalanden om gillanden, framför allt från rysk sida, av vår politik. Det är tendensen att vilja fastlåsa vår politik genom bilaterala avtal resp. korrespondenser med stormakter. Det är tveksamheten att genom atombeväpning stärka grundvalen för vår alliansfria politik.

Även om denna kritik framförs i höviska ordalag och utan namns nämnande är det svårt att undgå reflex-

ionen att dess adressat måste vara hans socialdemokratiska partivänner och bland dem i första hand utrikesministern, eftersom denne främst är ansvarig för det sätt på vilket partiet utformar sin utrikespolitiska linje. Därmed har den unika — åtminstone i vårt land unika — situationen uppkommit att den socialdemokratiska utrikesministerns politik offentligt kritiseras av en socialdemokratisk riksdagsman, som tillika är byråchef på en nyckelpost i utrikesdepartementet. Detta har i sin tur givit upphov till den meningen, både bland indignerade socialdemokrater och indignerade diplomater, att så kan det inte fortgå. Antingen måste hr Siegbahn lämna utrikesdepartementet eller också hr Undén?

Vore inte i så fall den enklaste och mest praktiska lösningen att hr Siegbahn efterträdde hr Undén?

G. U.

